

LEGĂTURILE CĂRTURARILOR ORĂDENI DUMITRU SFURA ȘI IOSIF VULCAN CU MUREȘENII

de
LUANA POPA
MIRCEA GHERMAN

După înăbușirea revoluției burghezo-democratice de la 1848, cu toate opreliștile impuse de sistemul polițienesc introdus de absolutism, *Gazeta Transilvaniei* din Brașov continuă cu mult curaj să difuzeze „cuvântul libertății și al dreptății”¹, fiind „motorul întregii vieți naționale”². Această poziție a publicației brașovene, cit și permanenta îmbunătățire a sa sub raport calitativ, determină creșterea prestigiului în rîndul cititorilor de pe ambele versante ale Carpaților. Aprecierea de care se bucură *Gazeta* este ilustrată atît de curba ascendentă a abonaților (de la 3—400, cifră minimă înregistrată în primul deceniu, la 1 300 în 1861³), cît și de faptul că, în anul 1884, *Gazeta Transilvaniei* devine primul cotidian din Transilvania.

Începînd cu anul 1850 conducerea *Gazetei* și a publicației literare *Foaie pentru minte, inimă și literatură* o are Iacob Mureșianu, care de-a lungul a 27 de ani de activitate, de luptă pentru libertatea națională a românilor, se impune ca „părinte al ziaristicii și luminător al scumpei națiuni”⁴. Iată de ce la Brașov, lui Iacob Mureșianu îi trimit tinerii români din toate provinciile aflate sub stăpînire străină creațiile lor artistice, studiile lingvistice, spre a fi analizate și, dacă este cazul, tipărite în paginile celor două publicații brașovene.

Astfel, se întîlnesc încă din anii 1850—60, în filele *Gazetei* și ale *Foaiei*, poeți și scriitori despărțiți de granițe dar uniți în aceeași simțire românească, dintre care amintim pe : Gh. Sion, Vasile Alecsandri, H. Pisone, D. Bolintineanu, Gr. Alexandrescu, Ioan Secuiu⁵, Axente Sever⁶, Ion Românul, Ignățiu Szabo și alții.

¹ *Gazeta Transilvaniei*, număr jubiliar, 1908, p. 1.

² *Ibidem*, p. 81.

³ *Transilvania*, nr. 904, 1871.

⁴ Arhiva Mureșenilor, nr. 845.

⁵ Arhiva Mureșenilor, nr. 8 609; Mircea Gherman, *Biblioteca și Arhiva Mureșenilor*, în *Tribuna*, Cluj, 14 septembrie, 1967.

⁶ Arhiva Mureșenilor, nr. 143.

Din această perioadă datează și începuturile legăturii dintre tinerii orădeni Demetriu Sfura, Iosif Vulcan (abonați și colaboratori ai publicațiilor brașovene) și Mureșeni.

Animat de un profund patriotism, preocupat de afirmarea limbii și culturii românești, studentul Demetriu Sfura se numără printre acei români transilvăneni care și-au pus condeii în slujba luptei naționale. Iată de ce tinărul orădean, apreciat de contemporanii săi ca o „stea a României”⁷, intră în corespondență cu Iacob Mureșianu, trimițându-i alături de articole despre școlile române din Oradea și Beiuș, despre juriștii români din Oradea sau despre Societatea de lectură a junimii române studioase orădene, creațiile sale literare.

Astfel, în decembrie 1855, cu speranța că versurile sale vor fi „demne... pentru coloanele *Foaiei*”⁸, expediază la Brașov balada istorică „*Menumorut*” și poeziile „*Despre românii de acum*” și „*Rămas bun unui gonit*”. Maturitatea cu care Demetriu Sfura privește societatea, abordarea realistă a problemei naționale, îmbinată cu un real talent literar, prefigurează un scriitor de valoare. Ca membru al Societății de lectură a studenților români, Sfura, ca de altfel și ceilalți tineri orădeni, beneficiază de acest cadru organizat de manifestare atît pe plan literar, cît și național-cultural. Despre societatea orădeană, *Gazeta Transilvaniei*, dar mai ales *Foia pentru minte, inimă și literatură*, publică articole și știri, în care este subliniată preocuparea pentru păstrarea simplității „sublime” a limbii române, mărimea dragostei pentru limba părintească, cultivarea gustului de a citi și mai ales dorința de „culegere continuă a tuturor versurilor române, care sînt resirate sau în Foile publice sau în unele edițiuni mai mici și fără formă”⁹. Sînt, de fapt, o parte din dezideratele pe care le-au urmărit de-ă lungul activității lor Iacob și dr. Aurel Mureșianu, ca și ceilalți cărturari brașoveni.

Ultima scrisoare de la Demetriu Sfura, trimisă din Bihor în aprilie 1858, este încă o dovadă a talentului său literar și mai ales a dragostei pentru pămîntul bihorean și oamenii lui.

Nemulțumit de modul în care un corespondent bănățean, după o vizită la Oradea, apreciază în paginile *Gazetei Transilvaniei* „că Banatul are docenții săi cu mult mai harnici, mai energici de cît ungurenii (orădenii — n.n.), care pe drept pot zice, că lasă să cam crească mărăcini și pălămidă în grîul cel curat, care dacă s-ar plivi ar aduce fructe cu sutele și miile”¹⁰, el adresează redactorului *Gazetei* articolul „*Să ne îndreptăm dară*”.

Răspunsul său, în care îmbină ironia fină cu mîndria pentru afirmarea românilor bihoreni în lupta pentru emanciparea națională, constituie o replică inteligentă dată înfumuratului corespondent. În continuare, scrisoarea sa cuprinde și poezia „*Eu acuma sînt bătrîn*”, în care

⁷ Arhiva Mureșenilor, nr. 2934.

⁸ Arhiva Mureșenilor, nr. 3010.

⁹ *Foia pentru minte, inimă și literatură*, 1854, nr. 31.

¹⁰ *Gazeta Transilvaniei*, 1858, nr. 29.

persiflează pe acei români care, invocînd diverse pretexte și beneficiind de o situație materială și socială bună, stau în afara luptei naționale.

Acestea sînt ultimele rînduri trimise de Demetriu Sfura la Brașov, deoarece în noiembrie 1858, la numai 25 de ani, tînărul poet moare. Tristul eveniment este consemnat de *Foaia pentru minte, inimă și literatură*, care în nr. 34 din 24 decembrie 1858 publică și poezia tînărului orădean Ignățiu Szabo, „*Umbrelor*”, dedicată celui decedat. Autorul, după ce cu multă sensibilitate prezintă personalitatea artistică a lui Demetriu Sfura, conchide:

„Iar eu în amintire pe-a tale oseminte
 Simbol de rug și cedru cu întristare îți pun
 Rug pentru dragostea de nație fierbinte
 Și cedru s-adeverească român că ai fost bun”.

La un an de la moartea lui Demetriu Sfura, un alt orădean, prieten apropiat al acestuia, trimite lui Iacob Mureșianu articolul *Dimitrie Sfura* și cîteva din poeziile lui. Sînt rînduri semnate de Iosif Vulcan, cel al cărui nume astăzi se află înscris între oamenii de seamă ai popoului român. Din acest an, 1859, începe de fapt colaborarea dintre patriotul orădean și familia Mureșenilor, colaborare care va avea să dureze pînă la moartea lui Iosif Vulcan și care s-a dovedit a fi rodnică, mai ales pentru formarea cărturarului bihorean.

Cu sfială, dar totodată încrezător în sfatul lui Iacob Mureșianu, în aceeași scrisoare, Iosif Vulcan alătură și șase din primele sale poezii (*La despărțire, Grînele vara se coc, Amorul, Trage, măi țigane!, Trist, mai trist, tot mai trist, Cîte stele sînt pe nalții ceruri*). „Mai trimit încă cîteva versuri din poeziile mele care le recomand în grația-ți nepărtinitoare și în amicitia română — scrie I. Vulcan. Nu le judeca așa din fir în păr ci ca efluințele unui june care acum pășește prima dată cu versuri, pe cîmpul literaturii”¹¹.

Peste 3 ani, în 1862, cu prilejul adunării generale a ASTREI, Iosif Vulcan face și prima călătorie la Brașov, ocazie cu care i-a cunoscut pe cei ale căror nume le rostea cu venerație. „Mi-aduc aminte și acum de momentul, cînd un prieten mi-a spus care din cei prezenți e Barițiu, Iacob și Andrei Mureșianu, Ciprian, Sion, Laurian, Odobescu și alții. Mă uitam la ei ca la niște sfinți și mai apoi numai cu sfială mă apropiam de dînșii, un începător fără nume, însă cu mare rîvnă de a mă dedica cu totul literaturii”¹² — consemnează, peste 26 de ani, patriotul orădean în amintirile sale.

Deși Iosif Vulcan a fost, așa cum observa Octavian Goga, „un astru palid în constelația literară de atunci”¹³, poeziile sale de factură patriotică au avut ecou și pe meleagurile brașovene. Iată cum salută *Gazeta*

¹¹ Arhiva Mureșenilor, nr. 2935.

¹² *Familia*, 1888, nr. 24.

¹³ *Ghidul Muzeului memorial „Iosif Vulcan”, Oradea, 1974, p. 8.*

Transilvaniei (din 15/3 martie 1873) poemul dramatic „Deșteptarea lui Traian”: „În timpul acesta de amortire și indiferență generală, poezii mai rămân „îngerii păzitori” ai limbii, națiunii și intereselor române; ei ne cîntă muștrîndu-ne, îmbărbătîndu-ne și însuflețîndu-ne, doine despre un viitor ferice, ce este merit pentru români în cartea providenței”.

Cu același respect pentru prestigiul și competența Mureșenilor, se adresează, în anul 1881, Iosif Vulcan, cărturarului brașovean dr. Aurel Mureșianu¹⁴, trimițîndu-i 500 exemplare invitări de „prenumerațiune” pentru cartea sa de poezii „*Lira mea*”. „Te rog — scrie Vulcan — să se alătore la numărul de duminică al *Gazetei* și atrage atenția publicului de cumva cugeți că merită”¹⁵.

Ceea ce constituie însă valoarea contribuției culturale a personalității lui Iosif Vulcan este revista *Familia*. Alături de publicațiile brașovene și împreună cu ele, această revistă a realizat unirea pe plan spiritual a românilor de pe ambele versante ale Carpaților. În acest context, colaborarea începută în anul 1859 continuă și se întărește. Iosif Vulcan, îndurerat de moartea, în anul 1887, a „venerabilului bărbat”¹⁶ Iacob Mureșianu, solicită lui Aurel Mureșianu biografia și fotografia părintelui său, cu scopul publicării în revista orădeană. În anul următor, 1888, cu prilejul jubileului de 50 de ani al *Gazetei Transilvaniei* același Iosif Vulcan, alături de cei mai alesi fii ai poporului român (Mihail Kogălniceanu, Hașdeu, Titu Maiorescu, Aron și Nicolae Denșianu, Teofil Frîncu, Odobescu și alții), trimite poezia „*La Jubileul Gazetei*”¹⁷. Versurile sale reprezintă laurii recunoștinței celui care, urmînd exemplul înaintașilor, și-a dedicat întreaga viață cauzei naționale. Totodată, ele exprimă bucuria acestei aniversări:

„Moment de duiosie! Moment de bucurie!
Tresare dealul și valea și doina trece-n hori
Pe toți o simțire-i cuprinde, Carpații se mlădie,
Și geniul națiunii zîmbește sus de nori.”

Cu aceeași „frățească dragoste” îi răspunde în iunie 1890 și dr. Aurel Mureșianu lui Iosif Vulcan, cu prilejul aniversării a 25 de ani de la apariția revistei *Familia*: „De douăzeci și cinci de ani *Familia* împrăștie lumină în familiile românești. Te salutăm cu frățească dragoste în ajunul jubileului acestei îndelungate și rodnice activități în folosul limbii, al literaturii și al culturii române și-ți dorim fierbinte să poți serba, în împrejurări mai fericite pentru noi toți și jubileul de cincizeci de ani”¹⁸.

¹⁴ Începînd cu 1 ianuarie 1878, dr. Aurel Mureșianu preia redacția *Gazetei Transilvaniei*, Iacob Mureșianu rămînd editor.

¹⁵ Arhiva Mureșenilor, nr. 2938.

¹⁶ Arhiva Mureșenilor, nr. 2939.

¹⁷ *Gazeta Transilvaniei*, număr festiv, 1888.

¹⁸ *Familia*, număr jubiliar, la a XXV-a aniversare, 1890

Peste ani, cînd în 1925, un grup de intelectuali orădeni au inițiativa ridicării la Oradea a unui bust a lui Iosif Vulcan, revista *Țara noastră* are prilejul de a readuce în memoria cititorilor personalitatea cărturarului bihorean. În încheierea articolului „*Un entuziast: Iosif Vulcan*”, autorul conchide: „N-a fost scriitor tăcut și solitar, retras între pereții cabinetului de lucru. A fost omul de sentiment, publicistul avîntat, intelectualul și un bun orator de sărbătoare. Stegar consacrat al sărbătorilor noastre culturale, glasul lui vibrator a răsunat o viață de om prin toate ungherele Ardealului, înălțînd inimile, storcînd lacrimi și revărsînd în suflete credința în ziua de mîine”¹⁹. Sînt rînduri care exprimă recunoașterea unanimă a valorii acestui om mare, care — alături de Mureșeni — s-a avîntat în lupta pentru cucerirea drepturilor legitime ale poporului român.

¹⁹ *Țara noastră*, 1925, nr. 27, p. 853.

ANEXE DOCUMENTARE:

1

Oradea Mare, 26 decembrie, 1855

MULT STIMATE DOMNULE REDACTOR!

Apropiindu-se anul nou în interesul înființării de prenumeraciune la *Gazeta Transilvaniei și Foaia pentru Minte, Inimă și Literatură*, pe anul 1856 avem onoare cu această ocazie a vă transmite 3 fl. în caz de prenumeraciune la prețuita *Gazetă* pe semestrul următor Ianuarie-Iunie.

Al Domniei Voastre

Servi stimători
Clerul tînăr român din seminarul din Oradea Mare*

2

M(ULT) S(TIMATE) D(OMNU)LE REDACTOR!

Cu data 31/19 octombrie adresindu-vă un articol despre numărul școlarilor români din gimnaziul beiușan și cel local, precum și despre juriștii români orădeni cu Academia cu tot care s-a mai mărit cu curs de un an, dar mai ales despre Societatea

* Arhiva Mureșenilor, nr. 3 010 (original).

Junimii Române orădene — sperăm că dacă se vor publica vor conlucra cu electul ce-i dădurăm ca stîrnindu-se inimile adormite din jur mai cu foc se va îmbrățișa cauza respectivei Societăți din zi în zi mai nebăgată în seamă și pe lingă tot despre care se întăriră a ne da speranță — tot mai tare leneviră.

Vă transmit totodată și balada „*Menmorut*” dintre operele mele... tot pentru sus atinsul scop.

Însă nici acelea, nici acestea nu au mai ieșit la lumină.

Poate, dară articolul a fost cam piperat și pentru aceasta e pus *ad acta*, atunci bine că Domnia Voastră mai bine i-ar fi prevăde efectul *Balada* iarăși, poate că nu s-a scris demnă de *Foaie* și pentru ace nu o veduirăm; dar mai de credință este că epistola cu articolul și cu *Balada* cu tot a plecat fără ca să ajungă la Domnia Voastră — în care caz, acum despre articolul ce-mi era acomoda timpul de atunci — știind că mai sigur le veți căpăta...: am onoare numita baladă cu alte două opere a vi-o trimite, nu atît pentru ea cît pentru faptul ce-l arată semnîndu-mă dedesubt.

Dle Redactor! și de cumva nu vor fi prea... coloanele *Foaiei* publicația de va fi demnă însemnînd una dată și vreo două trei vorbe dedesubt ca să vă mai transmit de vor fi lipsă și demne. Apoi vă rog semnați și numele soției lui *Menmorut* muie-rea lui Soltan că la *Balada*-i gata ași avea lipsă de el și nicăieri nu-l află!

Al D-nei voastre, sincer venerator,

DEMETRIU SFURA

Școlar român II-le an și
membru al Soc. rom. ort.

3

Oradea Mare, 5 ianuarie, 1856

MULT STIMATE DOMNULE REDACTOR!

Cu finea lunei trecute avui onoare cu prenumeraciune pe un semestru a vă adresa o epistolă din partea clerului tînăr R(omân) din Seminarul local, adăugînd totodată și niște versuri de ale mele pentru publicare.

Însă fiindcă în poezia „*Despre românii de acum*” și mai ales în strofa a doua cu graba a picat ceva. Înainte de a ieși (publica) am cugetat și o coreg (corectez) transmițîndu-vă și rugămîntea ca în cazul publicării în numita strofă a versului a scrie în loc de

Deca văd cum se feresc
De acest nume glorios!

să aveți bunătate a scrie

Dacă văd că-l părăsesc
Cesta nume glorios.

După care cuvenita salutare zicîndu-vă și recomandîndu-mă grației voastre,
rămîn

sincer veneratoriu,
D. SFURA*

4

Pesta 14 octombrie 1859

MULT ONORATE DOMNULE REDACTORI!

Cu alăturații 5 f sînt ferice a prenumera pe *Gazeta* și pe *Foie* de la octombrie pînă la finea lui Martisor, bine că odată acum am transmis (din Léta) și așisdere 5 fr. pe semestrul Iuliu—Decembrie însă *Gazeta* nici pînă azi nu am primit. Te rog fi bun f-mi răspunde primit-ai banii de la mine? Ca în contra să pot lua la întrebare poșta din Debrețin.

Cu ocasiunea aceasta, alăturat îți trimit articolul de sus „*Dimitrie Sfura*” și poeziile lui, fi bun și de sînt vrednice de un loc în *Foie*, și, de se poate, dorința mea va fi ca în nrul de 8a Nov. ca în ziua morții sus numitului să-l publici împreună cu poeziile lui. Mai trimit încă cîteva versuri din poeziile mele care le recomand în grația-ți nepărtinitoare, și în amiciția-ți române. Nu le judeca așa din fir în păr ci ca efluințiile unui june care acuma pășește prima data, cu versuri, pe cîmpul literaturii. Altminteri ortografia se poate strămuta, iar, în unele locuri și stilul și altele îndepăr-tări mai mici.

Auzînd la Marienescu cu cită bucurie l'ai primit adăunări și cunoscîndu-ți din veste /reputație/ părtinirea junilor români sînt în acea credere cum că în lucrurile mele îmi vei întinde o mină de ajutor!

Să vadă românul
Serb umilit,
IOSIF VULCAN

MV. D. Tale

5

DUMITRU SFURA

8 Nov 1858 în etate de 25 de ani

E fericită națiunea ce are bărbați îndemni spre tot binele și frumos, ca acea va viețui în mult timp... purura!

* Arhiva Mureșenilor, nr. 3 011 (original).

Și de sute de ori e nefericită acea, care de acești bărbați n-are, ca încet-încet ve peri de pe fața pământului, cum pier florile de vine iarna rece.

Ca primăvara fără flori, marea fără valuri, pădurea fără arbori și națiunea fără bărbați mari nu poate să existe!

Oh dulce națiunea mea! de i-am cerceta peste secole multe istoria popoarelor, oare aflăm întrinsa pomenire și despre tine?!

Este ca unde e pe fața pământului o națiune, care să fi pățimit mai multă durere ca poporul român? Și unde e ginta care să aibă atîți puțini bărbați mari?! De au și fost cîțiva, care ca și cometele s-au ivit pe cerul României, aceia numa pe gloriei au fost mai cu seamă.

Bravii strămoși ai noștri decînd fură aduși prin Traian în Dacia steteră totdeauna în luptă sîngeroasă cu gintele barbare vecine; și de au și avut cîte un minut fără luptă, de repauzare, minutele acestea numai de aceea treabă erau, ca să se gate spre o tot mai crîncenă bătălie următoare. Nu i-au rămas timp pentru științe.

Nu vă mirați dar voi înamicii națiunei mele, că națiunea română e în stare așa tristă nu! Ce vă mirați că-s... atîtor secolii triști acest popor puțin și-au putut apăra viguarea, neatinsa și sfînta naționalitatea sa! Limba acea dulce sunînd, din care și azi apriod se poate demonstra că noi sîntem nepoții adevărați ale Ciceronii, Brutii, Caesarii, Coreolani.

Pe bărbații cei puțini dar trebuie să-i cunoască națiunea întregă!

Eu încep cu ocazia aceasta cu încunoștiițarea sus numitului continuînd-o altul, care poate își iubește națiunea sa!

Știu că vor fi mulți dintre stimații lectori, căroră e necunoscut numele sus scris, mă vor întreba poate; cine este dînsul?

Nu este el acuma nimica, pînă a trăit era poet român, azi nimica (care cuprindere nu e ceva raritate, ca lumea mai și ține să-l cunoască pe respectivul) dar în floarea etatei sale l-a răpit moartea invidioasă. Cine știe, dar de i-au fost mai bine așa? Ce l-ar fi așteptat pe el ca poet român? O lungă durere!

Demetriu Sfura s-a născut în Vedieni, comitatul Satu Mare de părinți comuni. Școlile gimnaziale le-a finit în Beiuș, apoi în Oradea Mare. După ce a venit în seminarul orădean ca teolog.

Încă în tinerețile prime a arătat aplecare către poezie, care cu cea mai diligență sirguință au înmulțit, ce trupul său slab spre mare daună a fost, în Almanahul Societății orădene cu titlul „Diorile Bihorului” i-a și ieșit o nuvelă originală și mai multe versuri succese.

Modestia nu l-a iertat ca să pășească înaintea lumii cu poeziile sale în anii următori. N-au fost el ca mulți juni care abea scriseră cîte un vers debil și îndată se și numește pe sine „poet”, mai de multe ori au auzit din gura lui ca „poeziile” ieșite din Diorile Bihorului sînt debile și cu mîntea de acuma nu le-ași fi editat”. El tot a cugetat ca poeziile de pînă acuma le va nimici, după judecata lui acestea n-au fost vrednice a păși cu ele înaintea lumii.

În anul trecut acuma cu totul l-au... în trup, dar nu în inimă — durerea de piept și prin guberniul Otiecesian orădean fu venind de Prefect, în seminariul studenților români orădeni, ca apoi cu mai mare seriozitate să se poată găta spre examenul din al IV-a an theologic: în care an la Paști s-au denumit de „conducătorul societății orădene”!

S-a finit anul școlar și ne-am despărțit de... Sfura în vacanță s-a căsătorit.

Cu începutul anului școlar cu inimă amicală l-am așteptat ca să se știntească, când îndată ne vine știrea tristă că a... murit; lacrimile noastre de revedere în lacrimi de întristare s-au făcut, ca fetița ce așteptase pe june venind din bătălie și îndată ei aduc cadavrul amantului, cununa ce-mpletise pe fruntea eroului, trist pune pe crucea lui.

Oh cine ar putea descrie întristarea noastră. Moartea lui asemenea fulgerului ce rupe florile mai frumoase.

Așa onorate public cititor nu îndrăznesc a expune că prin Dimitrie Sfura au apus o stea a României și cite stele au apus așa însă!

Națiunea care au pornit superioritate, nu poate să piară de acum înainte.

Nu e nevoie să judecăm ce-a fost el pînă acuma? ci că ce ar fi putut să fie de acum înainte. Mai mare e dauna cînd fulgerul arde pe un arbore tînăr, ca și cînd pare un arbore bătrîn, putred.

A murit înainte ca să-și fi ajuns scopul ca călătorul pe mare, ce pică-n mare tocma lîngă ripa dorită. D-zeu poate exista. Bine zice Bolintineanu.

Amară e moartea, cînd omul e june,
Și ziua frumoasă și traiul e lin.
Cînd pasărea cîntă, cînd florile spune
Că viața e dulce și n-are suspin!

Astăzi e un an cînd inima mai pe urmă palpita pentru dulcea națiunea sa. Astăzi și acum lumea l-au uitat. Fetițe române vărsați pentru dînsul o lacrimă fierbinte. Iar voi fraților mei români doriți-i cu mine: Fie-i țărîna ușoară!

După moartea sa poeziile lui s-a transmis societății orădene, în a cărei almanah, va și ieși. Sînt între ele cîteva Balade istorice și alte cinturi de amor. Dintre care unele se cîntă în jurul orădean.

Cu ocazia de față împărtășesc onoratului public 3 versuri din care „Frați de un sînge” și „Grînele vara se coc” au și melodia frumoasă compusă de contemporanul repauzatului D. Iooane Secuiu preot în Szemlak, pe carele așîdere așteaptă cuvinte? frumos Deie Dumnezeu!

Și acum îmi finesc ordurile aceste neoritinate cu dorința Deie ne Dumnezeu mai mulți fii cum au fost Dimitriu Sfura!

IOSIF VULCAN

6

Oradea Mare, 1 martie, 1887

PRE STIMATE DOMNULE,

Din incidentul că „Gazeta Transilvaniei” în anul acesta își are iubileul de 50 ani, voiesc să public în foia mea „Familia” portretul și biografia părintelui Dv.

Vă rog să binevoiți a-mi trimite o poză bună a venerabilului bărbat și apoi să aveți bunătatea a mijloci să am la dispozițiune o biografie esactă.

Primiți expresiunea distinsei mele considerațiuni.

IOSIF VULCAN*

7

CACOVA ÎN BANAT, 3 OCT. 1887

PRE STIMATE DOMNULE,

După frumoasa adunare din Oravița a Societății pentru fond de teatru român, făcînd o excursiune prin părțile aceste, am aflat tocmai în momentul acesta de încetarea din viață a ilustrului dumneavoastră părinte.

Grăbesc dar a-mi exprima și eu sincerele mele sentimente de condolență la pierderea mare ce ați îndurat. Alină-vi-o compătimirea generală ca această știre a produs în toți românii de inimă.

Totodată vă rog, binevoiți a-mi trimite la Oradea, unde mă întorc portretul și biografia decedatului, pe care le-am mai cerut și în anul acesta, însă nu mi le-ați trimis. Întii vă rog a-mi expedia portretul ca să-l pot trimite la Viena să-l facă, apoi mă rog de biografie, pe care apoi o puteți reproduce și dvs. din „*Familia*”.

vă salut cu stimă,

IOSIF VULCAN*

* Arhiva Mureșenilor, nr. 2939/original.
* Arhiva Mureșenilor, nr. 2940 (original).